

परप्रयोज्योप्यहंपरशोःप्रयोक्तास्मि ननुपरशुवदचेतनोस्मीतिममपापसंबंधोस्सेवेत्याहाथवेति प्रामुयात्परशोरुपादाता एवंहियेनपरशोर्दंडःशस्त्रंपरशुश्वकृतःतमेवपापंकर्तुंप्रामुयात्तस्यप्रथमप्रयोज्यत्वात्
 पुरुषेउपादातरितन्नविद्यतेतस्यजघन्यत्वात् ॥ १५ ॥ नचेति यदिचएतन्नेष्टं एतत्किं यत्अन्येनप्रहर्त्राकृतंपापंतस्यफलंशस्त्रकर्ताआमुयादिति तर्हिजघन्यप्रयोज्येत्वय्यपिपापाभावादीश्वरेएवतन्निवेशय
 ॥ १६ ॥ अथापीति यदापुरुषएवकर्तापरईश्वरोनास्तितस्मादपिहेतोस्त्वयाएतच्छुभमेवकृतं ॥ १७ ॥ यतःकश्चिदपिदिष्टंप्रतिअदृष्टस्यप्रतिकूलोभूत्वावश्यंभाविनःकर्मणःसकाशान्ननिवर्तते देवस्यदुर्ल
 घ्यत्वादितिभावः ननुदिष्टमपिजन्मांतरीयःस्वस्यैवापराधइत्याशंक्याह दंडेति पूर्वपूर्वापराधस्यउत्तरोत्तरहेतुत्वमित्यनादित्वादिदानींतनस्यकर्तुर्नोपराधोस्तीत्यतःप्राचीनकर्तादंडशस्त्रकृदिवनपर्यनुयोज्यइति

अथवातदुपादानात्प्राप्त्यात्कर्मणःफलं ॥ दंडशस्त्रकृतंपापंपुरुषेतन्नविद्यते ॥ १५ ॥ नचैतदिष्टंकोतेययदन्येनकृतंफलं ॥ प्राप्त्यादितियस्माच्चईश्वरेतन्निवे
 शय ॥ १६ ॥ अथापिपुरुषःकर्ताकर्मणोःशुभपापयोः ॥ नपरोविद्यतेतस्मादेवमेतच्छुभंकृतं ॥ १७ ॥ नहिकश्चित्कचिद्राजन्दिष्टंप्रतिनिवर्तते ॥ दंडशस्त्रकृतं
 पापंपुरुषेतन्नविद्यते ॥ १८ ॥ यदिवामन्यसेराजन्हतमेकंप्रतिष्ठितं ॥ एवमप्यशुभंकर्मनभूतंनभविष्यति ॥ १९ ॥ अथाभिपत्तिर्लोकस्यकर्तव्यापुण्यपापयोः ॥
 अभिपन्नमिदंलोकेराज्ञामुद्यतदंडनं ॥ २० ॥ तथापिलोकेकर्माणिसमावर्ततेभारत ॥ शुभाशुभफलंचैतेप्राप्तुवन्तीतिमेमतिः ॥ २१ ॥ एवमप्यशुभंकर्मकर्म
 णस्तत्फलात्मकं ॥ त्यजत्वंराजशार्दूलमैवंशोकेमनःकृथाः ॥ २२ ॥ स्वधर्मेवर्तमानस्यसापवादेपिभारत ॥ एवमात्मपरित्यागस्तवराजन्नशोभनः ॥ २३ ॥ वि
 हितानिहिकोतेयप्रायश्चित्तानिकर्मणां ॥ शरीरवांस्तानिकुर्यादशरीरःपराभवेत् ॥ २४ ॥ तद्राजन्जीवमानस्त्वंप्रायश्चित्तंकरिष्यसि ॥ प्रायश्चित्तमकृत्वातुप्रेत्य
 तप्तासिभारत ॥ २५ ॥ इतिश्रीमहाभारतेशांतिपर्वणिराजधर्मानुशासनपर्वणिप्रायश्चित्तविधौद्वात्रिंशत्तमोऽध्यायः ॥ ३२ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥

भावः ॥ १८ ॥ तृतीयंपक्षंदूषयति प्रतिष्ठितंनिश्चितंयथास्यात्तथायदिपुरुषंहतंहननक्रियायाःकर्मीभूतमेवमन्यसेतर्हिस्वभाववादिनस्तेभूतभाव्यशुभाभावाद्दृष्टैवशोकइत्यर्थः ॥ १९ ॥ चतुर्थपक्षमाह अथे
 ति पुण्यपापयोःसुखदुःखयोः अभिपत्तिरुपपत्तिः कर्तव्यासाचधर्माधर्मावतरेणनघटतेतौचशास्त्रैकगम्यावितिचेद्राज्ञांउद्यतदंडनंउद्धतदमनंलोकेशास्त्रेचोपपन्नतरमित्यर्थः ॥ २० ॥ अत्रशंकतेतथापीति य
 द्यप्येवंतथापिलोकेशास्यमानेकर्माणिशुभान्यशुभानिचसमापतन्तिअवश्यंआयांतिफलंचप्रयच्छन्तिअतोममप्रायोपवेशनमेववरमितिभावः ॥ २१ ॥ समाधत्तेएवमिति यस्मात्कर्मणःपापादशुभफलात्मकं
 पापप्रवृत्तिरूपंकर्मभवतितत्पापमूलंकर्मत्यज ॥ २२ ॥ सापवादेर्निधेपिस्वधर्मेस्थितस्यतेआत्मत्यागोनोचितइत्यर्थः ॥ २३ ॥ ननुतथापिर्निध्यात्कर्मणःपापंभवतीत्याशंक्याह विहितानीति ॥ २४ ॥ २५ ॥
 इतिशांतिप०रा०नैलकंठीयेभारतभा०द्वात्रिंशत्तमोऽध्यायः ॥ ३२ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥